

До 75-річчя видатного науковця

5 січня 2015 року виповнилося 75 років ректору Національного фармацевтичного університету Валентину Петровичу Черниху, член-кореспонденту НАН України, лауреату Державної премії України, доктору фармацевтичних наук, доктору хімічних наук, професору. У 2015 році виповнюється 50 років його науково-педагогічної та громадської діяльності й 35 років – на посаді ректора.

Півстоліття життя віддано служінню благородній місії – підготовці фахівців для фармацевтичної галузі, наукових і науково-педагогічних кадрів, перебудові та реорганізації НФаУ, реформуванню вищої фармацевтичної освіти та фармацевтичної галузі України. В. П. Черних пройшов шлях від студента, аспіранта, асистента, доцента, професора, завідувача кафедри, декана, проректора з навчальної роботи до ректора НФаУ, який очолює з 1980 року.

Сьогодні колектив університету налічує понад 20 тис. співробітників і студентів. Під керівництвом В. П. Черниха Харківський фармацевтичний інститут, у якому навчалося 1600 студентів за однією спеціальністю «Фармація» та працювало 6 докторів і 73 кандидати наук, виріс в унікальний науково-освітній комплекс – Національний фармацевтичний університет, у якому навчаються 17 500 студентів за 14 спеціаль-

ностями та здійснюють науково-педагогічну діяльність 110 докторів і 500 кандидатів наук (середній вік яких – 45 років). У 1991 році Харківський фармацевтичний інститут одним із перших серед 900 ВНЗ отримав статус акредитованого на союзному рівні. У 1999 році в першій п'ятірці ВНЗ України набув статусу національного, став другим національним ВНЗ у м. Харкові.

У НФаУ з 1980 року підготовлено понад 130 докторів і близько 650 кандидатів наук. За рейтингом ЮНЕСКО серед 200 кращих університетів України НФаУ має один із найвищих показників якості науково-педагогічного потенціалу – 94 %. За останні 15 років у НФаУ відкрито 13 нових спеціальностей, Інститут підвищення кваліфікації спеціалістів фармацевції, коледж. НФаУ посідає лідерські позиції в Україні, у національному рейтингу знаходиться на 2 місці серед 18 медичних навчальних закладів і на 3 – серед харківських університетів, є флагманом фармацевтичної освіти серед навчальних закладів країн СНД. НФаУ нагороджений Почесною грамотою КМ України за вагомий внесок у розвиток медичної та фармацевтичної науки і освіти. Університет є дійсним членом міжнародних фармацевтичних та освітніх асоціацій. У 2013 році НФаУ приєднався до Великої Хартії університетів. У його аудиторіях отримали вищу фармацевтичну освіту понад 50 тис. фахівців, у тому числі понад 6 тис. магістрів фармацевції для 82 країн світу.

З метою реалізації державної політики кадрового забезпечення галузі В. П. Чернихом запропонована система підготовки фахівців «на місцях» шляхом відкриття мережі з 20 фармацевтичних факультетів при медичних ВНЗ.

Уперше в системі фармацевтичної освіти України створено навчально-методичні комплекси навчальної літератури з усіх дисциплін обсягом понад 2 тис. найменувань. Наукова спадщина університету – це понад 490 підручників і посібників, 300 монографій, понад 1500 сертифікатів на винаходи; розроблено і впроваджено у виробництво 261 лікарський препарат.

В. П. Черних – ініціатор і один із авторів розробки Концепції розвитку фармацевтичної галузі та освіти України, розширення спектра спеціальностей для фармацевтичної галузі, основоположник новітнього напрямку в фармації: фармацевтичної опіки хворих, системи контролю якості ліків, у тому числі впровадження біоеквівалентності на засадах належної клінічної практики відповідно до світових вимог.

З ініціативи та за участі В. П. Черниха в Україні встановлене професійне свято – День фармацевтичного працівника (1999 р.), запроваджена державна нагорода – почесне звання «Заслужений працівник фармації України» (2005 р.), прийнятий Етичний кодекс фармацевтичного працівника України (2010 р.), створена перша в світі Фармацевтична енциклопедія (2005 р.), збагачена культурна скарбниця Харківщини унікальною скульптурною композицією «Фармація у віках», першим у світі пам'ятником фармацевту, проведені на базі університету V, VI і VII Національні з'їзди фармацевтів України, створена Фармацевтична асоціація України.

В. П. Черних – видатний учений у галузі органічної хімії. Він є автором 1260 наукових праць, у тому числі підручника «Органічна хімія» у 3 томах (Державна премія України в галузі науки і техніки, 2000 р.). Ученим заснований науковий напрям – синтез біологічно-активних речовин – похідних дикарбонових кислот, створення на їхній основі різних гетероциклічних структур і дослідження шляхів циклізації поліфункціональних реагентів в ансамблі гетероциклів. Пріоритетність наукових досліджень підтверджують 126 патентів України та Росії, 341 авторське свідоцтво. В. П. Черних створив школу хіміків-синтетиків, у рамках якої підготував понад 60 докторів і кандидатів наук, а також (особисто та з учнями) створив 16 лікарських препаратів.

У 1997 році професора В. П. Черниха було обрано член-кореспондентом НАН України. За наукові досягнення Президія НАН України нагородила В. П. Черниха почесним знаком НАН України в 2013 році.

В. П. Черних – ініціатор видання 7 наукових журналів ВАК України, протягом 30 років працював в Експерт-

них радах ВАК СРСР та України. Нині очолює республіканську Проблемну комісію «Фармація» МОЗ України, є головою Науково-методичної комісії з фармації МОН України, членом Вченої Ради ДП «Державний фармакологічний центр» МОЗ України, Президії Фармакопейного Комітету МОЗ України, Вченої медичної ради МОЗ України, бюро Державного фармакологічного центру з реєстрації ЛЗ і ЛПІ, секції хімії та хімічної технології Комітету з Державних премій у галузі науки і техніки, колегиї Держінспекції з контролю якості лікарських препаратів МОЗ України. В. П. Черних – віце-президент Фармацевтичної асоціації України, президент Фармацевтичної асоціації Харківщини, депутат Київської районної ради народних депутатів м. Харкова (1986 р.) і міської Ради народних депутатів (1985–1987 рр.). У 1999 році Міжнародний біографічний центр та Американський біографічний інститут визнали В. П. Черниха одним із 500 найвпливовіших і видатних учених світу.

В. П. Черних нагороджений орденами «Знак Пошани», «Трудового Червоного Прапора», орденами України «За заслуги» I, II, III ступенів, князя Ярослава Мудрого IV і V ступенів, Почесною грамотою ВР України, почесними грамотами та відзнаками МОЗ та МОН України, «Відмінник охорони здоров'я», «Відмінник освіти України», «Винахідник СРСР», «Петро Могила», відзнакою Харківської облдержадміністрації «Слобожанська слава». Йому присвоєно почесні звання «Заслужений винахідник УРСР», «Заслужений діяч науки і техніки УРСР». Харківська громадськість обрала В. П. Черниха Почесним громадянином міста.

Науково-педагогічна й академічна громадськість, колектив і студенти НФаУ, колеги, друзі, учні від щирого серця вітають вченого, педагога, організатора і реформатора вищої фармацевтичної освіти, невтомного ентузіаста й патріота фармації, який є яскравим прикладом відданого служіння інтересам освіти, науки, здоров'я людей, інтересам України.

Нових Вам, Валентине Петровичу, звершень і злетів, невичерпного творчого натхнення та довголіття.